

KOMENDANT
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO ODDZIAŁU
STRAŻY GRANICZNEJ
im. gen. bryg. Stefana Paślawskiego

WM-NK-SSAM.0910.9.2021

Kętrzyn, dnia 26 października 2021 r.

Egz. nr 2

ppłk SG Piotr DĄBROWSKI

KOMENDANT
Placówki Straży Granicznej
w Braniewie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

z kontroli na temat: „*Postępowania w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu*”, ujętej w rocznym planie kontroli Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej na 2021 r., realizowanej w trybie zwykłym w Placówce Straży Granicznej w Braniewie, ul. Kwiatowa 2, 14-500 Braniewo.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 224). Czynności kontrolne w okresie od 25 czerwca 2021 r. do 15 października 2021 r. przeprowadził zespół kontrolerów w składzie:

- kierownik zespołu – mł. chor. SG Żaneta Górecka – specjalista Wydziału Kontroli Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej, na podstawie upoważnienia nr 8/2021 z dnia 25 czerwca 2021 r.

- członek zespołu – kpt. SG Agnieszka Mazur-Kłok – starszy specjalista Wydziału Kontroli Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej, na podstawie upoważnienia nr 8/1/2021 z dnia 25 czerwca 2021 r.

Kierownikiem komórki kontrolowanej w okresie objętym kontrolą był ppłk SG Piotr Dąbrowski – Komendant Placówki Straży Granicznej w Braniewie.

I. ZAKRES KONTROLI

Przedmiotem kontroli było: sprawdzenie realizacji czynności z zakresu postępowań administracyjnych w sprawach zobowiązania cudzoziemca do powrotu, tj. zadań ujętych w szczegółowych zakresach obowiązków i uprawnień funkcjonariuszy realizujących postępowania w sprawie zobowiązania cudzoziemców do powrotu oraz funkcjonariuszy sprawujących nadzór na realizacją tych czynności, a także prowadzenie postępowań w sprawach zobowiązania cudzoziemców do powrotu w Placówce Straży Granicznej Braniewie w okresie objętym kontrolą od 1 stycznia do 31 marca 2020 r.

II. OBSZARY PODDANE OCENIE

1. Rozwiązania organizacyjno – funkcyjne w zakresie czynności związanych z zakresem kontroli z uwzględnieniem obowiązku realizacji zadań zamieszczonych w szczegółowych zakresach obowiązków i uprawnień funkcjonariuszy realizujących i nadzorujących przedmiotowe zadania.

2. Prowadzenie postępowań w sprawie zobowiązania cudzoziemców do powrotu.

III. CEL KONTROLI

Przeprowadzenie kontroli miało na celu ocenę działalności jednostki kontrolowanej dokonaną na podstawie ustalonego stanu faktycznego przy zastosowaniu przyjętych kryteriów kontroli. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości celem kontroli było również ustalenie ich zakresu, przyczyn i skutków oraz osób za nie odpowiedzialnych, a także sformułowanie zaleceń zmierzających do usunięcia nieprawidłowości.

IV. OCENA KONTROLOWANEJ DZIAŁANOŚCI

W świetle dokonanych przez zespół kontrolny ustaleń w oparciu o przyjęte kryteria oceny i mierniki, funkcjonowanie Placówki SG w Braniewie w badanym obszarze i okresie **oceniono pozytywnie z uchybieniami.**

1. Rozwiązania organizacyjno – funkcyjne w zakresie czynności związanych z zakresem kontroli z uwzględnieniem obowiązku realizacji zadań zamieszczonych w szczegółowych zakresach obowiązków i uprawnień funkcjonariuszy realizujących i nadzorujących przedmiotowe zadania.

Pozytywnie oceniono działania polegające na:

- wskazaniu w szczegółowych zakresach obowiązków i uprawnień osób realizujących zadania z zakresu prowadzenia postępowań w sprawach zobowiązania cudzoziemców do powrotu zapisów o obowiązku ich wykonania;
- wskazaniu w szczegółowych zakresach obowiązków i uprawnień osób, które realizują zadania z zakresu prowadzenia nadzoru nad funkcjonariuszami realizującymi zadania z zakresu postępowań w sprawach zobowiązania cudzoziemca do powrotu zapisu sprawowania takiego nadzoru.

2. Prowadzenie postępowań w sprawie zobowiązania cudzoziemców do powrotu.

Pozytywnie oceniono działania polegające na:

- właściwej realizacji czynności w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu przez funkcjonariuszy PSG w Braniewie.

Stwierdzone w tym obszarze uchybienia dotyczyły:

- **błędnego wypełnienia formularza „informacja o podstawie prawnej (przyczynie) wydanej decyzji o zobowiązaniu do powrotu jej rozstrzygnięciu oraz pouczeniu”;**
- **błędnego wypełnienia metryki sprawy.**

Na ocenę ogólną złożyły się oceny cząstkowe badanych zagadnień. W ramach czynności kontrolnych poddano analizie 13 przeprowadzonych postępowań w sprawie zobowiązania cudzoziemców do powrotu realizowanych przez funkcjonariuszy PSG w Braniewie w okresie objętym kontrolą wraz z całą wytworzoną dokumentacją, co stanowiło 100 %.

Podstawą dokonywanych ustaleń była zgromadzona dokumentacja w aktach postępowania oraz uzyskane w trakcie kontroli wyjaśnienia oraz dokumentacja.

Ocenę sformułowano na podstawie ustaleń przedstawionych poniżej.

1. Rozwiązania organizacyjno – funkcyjne w zakresie czynności związanych z zakresem kontroli z uwzględnieniem obowiązku realizacji zadań zamieszczonych w szczegółowych zakresach obowiązków i uprawnień funkcjonariuszy realizujących i nadzorujących przedmiotowe zadania.

Prowadzenie postępowań administracyjnych i wykonywanie zadań, o których mowa w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. *o cudzoziemcach*¹ (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 35 ze zm.) oraz wydawanie decyzji w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu ujęto w szczegółowym zakresie obowiązków i uprawnień Komendanta Placówki Straży Granicznej w Braniewie² (akta kontroli str. 234-235, 238, 241-242, 245).

Sprawowanie nadzoru nad realizacją prowadzonych postępowań administracyjnych wobec cudzoziemców zgodnie z *Wewnętrznym podziałem zadań PSG w Braniewie oraz szczegółowym zakresem obowiązków i uprawnień* przydzielono Zastępcy Komendanta odpowiadającego za czynności operacyjno-śledcze i ds. cudzoziemców Placówki Straży Granicznej w Braniewie.³(akta kontroli str. 18-19, 253). Ponadto zadania z zakresu objętego kontrolą przydzielono również Kierownikowi Grupy ds. Cudzoziemców, Kierownikowi Zespołu ds. Migracji Grupy ds. Cudzoziemców, Kierownikowi Zespołu Postępowań Granicznych Grupy ds. Cudzoziemców jak również bezpośrednio podległym im funkcjonariuszy Placówki Straży Granicznej w Braniewie (akta kontroli str. 181-182, 186-188, 191-193).

¹ dalej zwaną ustawą o cudzoziemcach;

² pkt 2.13 oraz pkt 3.17 szczegółowego zakresu obowiązków i uprawnień Komendanta Placówki Straży Granicznej w Braniewie stanowiący załącznik nr 11 do Decyzji nr 37 Komendanta W-MOSG z dnia 12 kwietnia 2018 r.;

³ pkt. 2 u. i *Wewnętrznego podziału zadań PSG w Braniewie* oraz notatka służbowa z dnia 15 września 2021 r..

W ramach realizacji czynności kontrolnych ustalono, że w okresie objętym kontrolą postępowania w sprawach zobowiązania cudzoziemca do powrotu prowadzili oraz wydawali decyzję w tej sprawie upoważnieni funkcjonariusze Zespołu Postępowań Granicznych Grupy ds. Cudzoziemców, Zespołu Kontroli Ruchu Granicznego Grupy Granicznej oraz Zespołu ds. Migracji Grupy ds. Cudzoziemców Placówki Straży Granicznej w Braniewie⁴ (akta kontroli str. nr 248-250). Na podstawie analizy szczegółowych zakresów obowiązków i uprawnień funkcjonariuszy pełniących służbę w wyżej wskazanych zespołach potwierdzono posiadanie przez nich uprawnień między innymi do prowadzenia postępowań w stosunku do cudzoziemców, do których zachodzą przesłanki uzasadniające wydanie decyzji zobowiązania cudzoziemca do powrotu, wydanie tego typu decyzji oraz właściwe ich odnotowanie w dokumencie podróży cudzoziemca w ramach posiadanych upoważnień do realizacji czynności służbowych określonych w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. *o cudzoziemcach* (akta kontroli str. 52, 62, 72, 82, 92, 102, 196, 201, 207, 212, 217, 222, 228).

Kierownik Grupy ds. Cudzoziemców, Kierownik Zespołu ds. Migracji Grupy ds. Cudzoziemców oraz Kierownik Zespołu Postępowań Granicznych Grupy ds. Cudzoziemców PSG w Braniewie w ramach realizacji zadań służbowych w przedmiotowym zakresie organizują i nadzorują prowadzone postępowania administracyjne w stosunku do cudzoziemców, którym należy wydać odpowiednią decyzję administracyjną lub wnioskować o jej wydanie zgodnie z obowiązującymi przepisami. Ponadto prowadzą nadzór nad dokumentowaniem realizowanych zadań przez podległych im funkcjonariuszy.

Kontrolowany obszar oceniono pozytywnie.

2. Prowadzenie postępowań w sprawie zobowiązania cudzoziemców do powrotu.

W ramach czynności kontrolnych ustalono, że w Placówce Straży Granicznej w Braniewie w okresie objętym kontrolą wszczęto 13 postępowań administracyjnych w sprawie zobowiązania cudzoziemców do powrotu. W wyniku przeprowadzonych postępowań wydano 12 decyzji administracyjnych w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu, które orzekały o terminie dobrowolnego powrotu oraz 1 decyzję, w której nie określono terminu dobrowolnego powrotu⁵ (akta kontroli str. 263-288).

Decyzje w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu zostały wydane przez właściwy organ, tj. Komendanta Placówki Straży Granicznej w Braniewie, zgodnie z art. 310 ust. 1 pkt 1 ustawy o cudzoziemcach w imieniu, którego działali z upoważnienia funkcjonariusze pełniących służbę w Zespole Postępowań Granicznych Grupy ds. Cudzoziemców, Zespole Kontroli Ruchu Granicznego Grupy Granicznej oraz w Zespole ds. Migracji Grupy ds. Cudzoziemców⁶ (akta kontroli str. 49-108, 248-250).

---

⁴ notatka służbowa z dnia 10 września 2021 r.;

⁵ notatka służbowa z dnia 20 września 2021 r.;

⁶ notatka służbowa z dnia 10 września 2021 r.;

Ustalono, że Komendant Placówki Straży Granicznej w Braniewie w zakresie swojej właściwości zarejestrował sprawy dotyczące zobowiązań cudzoziemców do powrotu w systemie teleinformatycznym POBYT v.3. Sprawy zarejestrowano w systemie pod odpowiednimi numerami systemowymi. W wyżej wskazanym rejestrze zostały umieszczone również fotografie cudzoziemców. (akta kontroli st. 258). Analiza akt postępowania przedstawionych do kontroli potwierdziła również, że zgodnie z obowiązkiem nałożonym na organ wydający decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wynikającym z art. 324 ust. 1 ustawy *o cudzoziemcach*, pobrano odciski linii papilarnych.⁷

Na podstawie przedstawionej dokumentacji ustalono, że decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydano na podstawie art. 302 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 6, 10 ustawy *o cudzoziemcach* (akta kontroli str. 263-288). Zebrany w sprawie materiał dowodowy uzasadniał wydanie decyzji w przedmiotowym zakresie. Ustalono, że akta postępowania zawierały oświadczenie cudzoziemca o pouczeniu o zasadach i trybie postępowania oraz o przysługujących mu prawach i ciężących na nim obowiązkach. W pouczeniu tym zawarto między innymi informacje o możliwości złożenia przez cudzoziemca wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, o możliwości skorzystania z pomocy w dobrowolnym powrocie oraz o organizacjach pozarządowych zajmujących się udzielaniem cudzoziemcom pomocy, w tym pomocy prawnej. We wskazanym pouczeniu znajdowały się również informacje, które wskazywały, że organ prowadzący postępowanie zapewnia cudzoziemcom możliwość korzystania z tłumacza w przypadku, kiedy cudzoziemiec nie włada językiem polskim w wystarczającym stopniu. Akta postępowania zawierały stanowisko cudzoziemca, odnośnie jego rezygnacji z żądania udziału tłumacza w sprawie prowadzonego postępowania⁸ (akta kontroli str. 263-288).

Na podstawie dokumentacji przedstawionej do kontroli ustalono, że obowiązek wynikający z art. 327 ustawy *o cudzoziemcach*, dotyczący ustnego lub pisemnego tłumaczenia podstawy prawnej decyzji, rozstrzygnięcia oraz pouczenia czy i w jakim trybie służy odwołanie od decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, był zachowany. Udokumentowano to poprzez fakt włączenia do akt postępowania w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu formularza zawierającego ww. przetłumaczone treści odpowiadające wprost treściom znajdującym się w decyzji doręczonej cudzoziemcowi w języku polskim.

W aktach postępowania nr WM-BR/6/D-ZDP/2020 w formularzu dotyczącym przekazania „*informacji o podstawie prawnej (przyczynie) wydania decyzji o zobowiązaniu do powrotu jej rozstrzygnięciu oraz pouczeniu*” zaznaczono niewłaściwe pole dot. podstawy prawnej – przyczyny zobowiązania do powrotu, bowiem z decyzji wynika, że na podstawie art. 302 ust. 1 pkt 3 i 10 ustawy *o cudzoziemcach* zobowiązano cudzoziemca do powrotu, natomiast w informacji wskazano, że podstawą prawną zobowiązania cudzoziemca do powrotu jest art. 302 ust. 1 pkt 1 i 3 (akta kontroli str. 274), co uznano jako uchybienie. Z wyjaśnień Komendanta PSG wynika, że funkcjonariusz omyłkowo zaznaczył niewłaściwe pole w formularzu „*informacja o podstawie prawnej (przyczynie) wydanej decyzji*”

⁷ akta postępowania w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu zawierają karty daktyloskopijne;

⁸ stosowne informacje znajdowały się w protokołach przesłuchania strony.

o zobowiązaniu do powrotu, jej rozstrzygnięciu oraz pouczeniu”. Z akt postępowania wynika również, że potwierdzeniem przekazania formularza cudzoziemcowi był złożony podpis na przedmiotowym dokumencie.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych potwierdzono, że postępowania w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu prowadzone były zgodnie z wymienionymi poniżej ogólnymi wymogami określonymi w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (t.j. Dz. U z 2018 r. poz. 2096 ze zm. obowiązujący w tamtym okresie), tj.;

- zgodnie z art. 61 § 4 zawiadomiono cudzoziemca o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie zobowiązania do powrotu;
- informowano o prawie wynikającym z art. 10 § 1, tj. udziału w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Do akt postępowania włączono protokół, w którym cudzoziemiec potwierdzał fakt zapoznania się z aktami postępowania zobowiązania go do powrotu z możliwością złożenia oświadczenia co do zebranych w sprawie dowodów i materiałów oraz zgłoszenia żądań;
- informowano o uprawnieniach wynikających z art. 73, art. 40 § 5, art. 35 § 3 kpa.

Ponadto ustalono, że zgodnie z art. 66a kpa akta sprawy zawierały metrykę sprawy. W postępowaniu nr WM-BR/5/D-ZDP/2020 metryka sprawy, w której odnotowywano przebieg i chronologię czynności podejmowanych w sprawie wpisano błędnie datę w kolumnie „*data podjętych czynności*” oraz wskazano niewłaściwą osobę podejmującą daną czynność w kolumnie „*osoba podejmująca daną czynność*” w wersach: „*przesłuchania strony wraz z załącznikami, protokół zapoznania strony z aktami sprawy oraz odebrania oświadczenia o umożliwieniu zapoznania się z dokumentami zgromadzonymi w sprawie, wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu nr WM-BR/5/D-ZDP/2020, wręczenia pisemnego tłumaczenia najważniejszych elementów decyzji, doręczenia decyzji za pokwitowaniem, odnotowania w dokumencie podróży stampili oraz wykonania jej kserokopii oraz rejestracja zawiadomienia i decyzji w SI POBYT*”, co uznano jako uchybienie. Z wyjaśnień Komendanta PSG w Braniewie wynika, że w metryce sprawy nr WM-BR/5/D-ZDP/2020 wpisano w kolumnie „*data podjętych czynności*” oraz w kolumnie „*osoba podejmująca daną czynność*” niewłaściwe dane z powodu błędu funkcjonariusza (akta kontroli str. 274). W pozostałych 12 postępowaniach administracyjnych w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu metryki spraw zawierały prawidłowo odnotowany przebieg i chronologię czynności podejmowanych w sprawie.

Zgodnie z wymogami określonymi w art. 107 § 1 kpa decyzje zawierały: oznaczenie organu administracji publicznej, datę wydania decyzji, oznaczenie strony, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie czy i w jakim trybie służy odwołanie, podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego pracownika organu upoważnionego do wydania decyzji.

W decyzjach administracyjnych w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu określono termin dobrowolnego powrotu, który wynosił od 15 do 30 dni, zgodnie z art. 315

ust. 1 ustawy *o cudzoziemcach*. W postępowaniu nr WM-BR/9/D-ZDP/2020 decyzja została wydana bez określenia terminu dobrowolnego powrotu, w której to decyzji wskazano państwo, do którego cudzoziemiec powraca, zgodnie z art. 315 ust. 4 ustawy *o cudzoziemcach*. Ponadto w decyzjach administracyjnych wskazano termin zakazu ponownego wjazdu, wraz ze wskazaniem, że zakaz dotyczy terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i innych państw obszaru Schengen zgodnie z art. 318 ustawy *o cudzoziemcach*. Natomiast długość terminu zakazu ponownego wjazdu wskazanego w decyzji odpowiadała długości określonej w art. 319 ustawy *o cudzoziemcach*.

Na podstawie analizy udostępnionych akt postępowania ustalono również, że nie przedłużano terminów dobrowolnego powrotu na podstawie przesłanek określonych w art. 316 ustawy *o cudzoziemcach*. Ustalono również, że decyzje o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu zostały wykonane niezwłocznie, tj. w dniu wydania decyzji, w jednym przypadku decyzja została wykonana przymusowo.

Kontrolowany obszar oceniono pozytywnie z uchybieniami.

V. ZALECENIA:

W świetle dokonanych ustaleń kontroli, w celu usprawnienia działalności kontrolowanej jednostki polecam:

- 1) dokonywać na bieżąco sprawdzeń prowadzonych postępowań administracyjnych w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu w tym metryk sprawy pod względem poprawności i kompletności ich uzupełniania.

W myśl art. 46 ust. 3 pkt. 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. *o kontroli w administracji rządowej* (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 224) proszę w terminie **30 dni** od otrzymania niniejszego wystąpienia pisemnie poinformować o sposobie wykonania zaleceń, lub przyczyn ich niewykonania albo innym sposobie usunięcia stwierdzonych uchybień.

Z poważaniem

gen. bryg. SG Robert ENGLÓT

Wykonano w 2 egzemplarzach.

Egz. nr 1 – adresat

Egz. nr 2 – a/a

Wykonała Żaneta Górecka, ☎664 3508.

Dnia: 26.10.2021 r.